



Brüsszel, 2023.5.24.
COM(2023) 601 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Belgium 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Belgium 2023. évi stabilitási programját

{SWD(2023) 600 final} - {SWD(2023) 601 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Belgium 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Belgium 2023. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

- (1) A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet² 2021. február 19-én hatályba lépett. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, így az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosít. Az európai szemeszter prioritásaival összhangban hozzájárul a gazdasági és társadalmi helyreállításhoz, valamint fenntartható reformok és beruházások megvalósításához, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása, valamint a tagállamok gazdasági rezilienciájának megerősítése érdekében. Emellett közép- és hosszú távon elősegíti az államháztartás megerősítését, valamint a növekedés és a munkahelyteremtés fellendítését, továbbá hozzájárul az EU-n belüli területi kohézió javításához és a szociális jogok európai pillérének további végrehajtásához. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében az egy-egy tagállamnak nyújtott maximális pénzügyi hozzájárulást 2022. június 30-án aktualizálták az (EU) 2021/241 rendelet 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban.
- (2) A Bizottság 2022. november 22-én elfogadta a 2023-as éves fenntartható növekedési jelentést³, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2023. évi európai

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

³ COM(2022) 780 final.

szemeszterét. Az Európai Tanács 2023. március 23-án jóváhagyta a jelentésnek a versenyképes fenntarthatóság négy dimenziójára vonatkozó prioritásait. A Bizottság 2022. november 22-én az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2023. évi jelentést is, amelyben Belgiumot nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek tekintetében fennállhat egyensúlyhiány vagy annak kockázata, és amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra van szükség. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta a Belgium 2023. évi költségvetésiterv-javaslatára vonatkozó véleményt is. Emellett a Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, amelyet a Tanács 2023. május 16-án elfogadott, valamint a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását elemző 2023. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amelyet a Tanács 2023. március 13-án elfogadott.

- (3) Bár az uniós tagállamok gazdaságai figyelemre méltó rezilienciát mutatnak, a geopolitikai környezet továbbra is negatív hatást gyakorol. Miközben az EU határozottan kiáll Ukrajna mellett, az uniós gazdasági és szociálpolitikai stratégia arra összpontosít, hogy rövid távon enyhítse az energiasokkok által a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt negatív hatásokat, valamint hogy középtávon további erőfeszítéseket tegyen a zöld és digitális átállás megvalósítása, a fenntartható és inkluzív növekedés támogatása, a makrogazdasági stabilitás megőrzése és a reziliencia fokozása érdekében. Emellett erős hangsúlyt helyez az EU versenyképességének és termelékenységének növelésére is.
- (4) A Bizottság 2023. február 1-jén közleményt⁴ adott ki „*A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora*” címmel, hogy fokozza az uniós nettó zéró ipar versenyképességét és támogassa a klímasemlegességre való gyors átállást. A terv kiegészíti az európai zöld megállapodás és a REPowerEU keretében zajló erőfeszítéseket. Célja, hogy támogatóbb környezet kialakításával biztosítsa az ambiciózus uniós éghajlat-politikai célok eléréséhez szükséges nettó zéró technológiák és termékek uniós gyártási kapacitásának növelését, valamint a kritikus fontosságú nyersanyagokhoz való hozzáférést, többek között a beszerzés diverzifikálása, a tagállamok geológiai erőforrásainak megfelelő kiaknázása és a nyersanyagok újrahasznosításának maximalizálása révén. A terv négy alappillére a kiszámítható és egyszerűsített szabályozási környezet, a forráshoz jutás felgyorsítása, a készségfejlesztés, valamint az ellátási láncok rezilienciáját erősítő nyitott kereskedelem. 2023. március 16-án a Bizottság egy másik közleményt⁵ is kiadott „*Az EU hosszú távú versenyképessége: előretétekintés a 2030 utáni időszakra*” címmel, amely kilenc egymást erősítő tényezőre építve a növekedést ösztönző szabályozási keret kialakítására irányul. A közlemény szakpolitikai prioritásokat határoz meg, amelyek az EU és tagállamai hosszú távú versenyképességét szolgáló szerkezeti javulás biztosítására, megfelelően célzott beruházásokra, valamint szabályozási intézkedésekre irányulnak. A lejjebb megfogalmazott ajánlások segítenek e prioritások kezelésében.
- (5) 2023-ban a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásához igazodóan fejlődik tovább. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása változatlanul elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek az

⁴ COM(2023) 62 final.

⁵ COM(2023) 168 final.

elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlások összességét vagy jelentős részét érintik. A 2019., 2020. és 2022. évi országspecifikus ajánlások ugyanúgy relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében is.

- (6) A 2023. február 27-én elfogadott REPowerEU-rendelet⁶ célja, hogy gyorsan megszűnjön az Unió függősége az orosz fosszilis tüzelőanyagok behozatalától. Ez hozzá fog járulni az energiabiztonsághoz és az EU energiaellátásának diverzifikálásához, egyúttal segíti a megújuló energiaforrások elterjedését, az energiatárolási kapacitások bővítését és az energiahatékonyság javítását. A rendelet lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a REPowerEU célkitűzéseinek elérését elősegítő kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében új REPowerEU-fejezettel egészítsék ki nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveiket. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervvel összhangban e reformok és beruházások hozzá fognak járulni az uniós nettó zéró ipar versenyképességének fokozásához is, valamint a tagállamok számára 2022-ben és adott esetben 2023-ban kiadott energiapolitikai országspecifikus ajánlások kezeléséhez. A REPowerEU-rendelet a vissza nem térítendő pénzügyi támogatások egy új kategóriáját is bevezeti, amelyet a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztett, energiával kapcsolatos új reformok és beruházások finanszírozására bocsátanak a tagállamok rendelkezésére.
- (7) A Bizottság 2023. március 8-án közleményt fogadott el, amelyben 2024-re vonatkozóan költségvetés-politikai iránymutatást nyújt. Ennek célja, hogy támogassa a tagállamok stabilitási és konvergenciaprogramjainak előkészítését, és ezáltal erősítse a szakpolitikai koordinációt⁷. A Bizottság emlékeztetett rá, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezése 2023 végén deaktiválásra kerül. Elvárása szerint a 2023–2024-re szóló költségvetési politikáknak biztosítaniuk kell az adósság középtávú fenntarthatóságát, valamint fenntartható módon fokozniuk kell a potenciális növekedést. A Bizottság kérésének megfelelően a tagállamoknak a 2023. évi stabilitási és konvergenciaprogramjaikban ismertetniük kell, hogy költségvetési terveik középtávon hogyan biztosítják a GDP 3 %-ában meghatározott hiány-referenciaérték betartását, valamint az államadósság megalapozott és folyamatos csökkentését, illetve az adósság prudens szinten tartását. A Bizottság felszólította a tagállamokat, hogy fokozatosan szüntessék meg a háztartások és a vállalkozások energiaársokkoltól való megvédése érdekében bevezetett nemzeti költségvetési intézkedéseket, kezdve a legkevésbé célzott intézkedésekkel. Jelezte, hogy amennyiben az energiaárak újabb emelkedése miatt szükség lenne a támogatási intézkedések meghosszabbítására, a tagállamoknak ezeket az intézkedéseket a korábbinál sokkal nagyobb mértékben a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra és vállalkozásokra kell összpontosítaniuk. A Bizottság azt javasolta, hogy a költségvetési ajánlásokat az uniós gazdasági kormányzási keret reformjára vonatkozó elképzelésekről szóló közleményében⁸ javasoltak szerint számszerűsítsék és differenciálják, és a nettó elsődleges kiadások alapján határozzák meg. Ajánlása

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o.).

⁷ COM(2023) 141 final.

⁸ COM(2022) 583 final.

szerint a tagállamoknak fenn kell tartaniuk a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét, és gondoskodniuk kell a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból származó források hatékony felhasználásáról, különösen a zöld és digitális átállással, valamint a rezilienciaépítéssel kapcsolatos célokat illetően. A Bizottság jelezte, hogy azt fogja javasolni a Tanácsnak, hogy – a 2023. évi tényadatok alapján és a hatályos jogi rendelkezésekkel összhangban – 2024 tavaszán indítsa meg a hiányalapú túlzotthiány-eljárásokat.

- (8) A Bizottság 2023. április 26-án az uniós gazdasági kormányzási szabályok átfogó reformjára irányuló jogalkotási javaslatokat terjesztett elő. A javaslatok központi célkitűzése az államadósság fenntarthatóságának megerősítése, valamint a fenntartható és inkluzív növekedés előmozdítása valamennyi tagállamban reformok és beruházások révén. A javaslatok értelmében a tagállamok nagyobb mozgástérrel rendelkeznének középtávú terveik kialakítása terén, miközben egy újonnan bevezetett szigorúbb végrehajtási rendszer biztosítaná a középtávú költségvetési-strukturális tervekben foglalt kötelezettségvállalások tagállamok általi teljesítését. A jogalkotási munka a tervek szerint 2023-ban lezárul.
- (9) Belgium 2021. április 30-án az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság az említett rendelet V. mellékletében foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban értékelt a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2021. július 13-án elfogadta Belgium helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló határozatát⁹. A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban határozatot hozzon arról, hogy Belgium kielégítő módon teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban meghatározott releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés előfeltétele, hogy a korábbi mérföldkövek és célok terén ne következzen be visszalépés.
- (10) Belgium 2023. április 30-án benyújtotta 2023. évi nemzeti reformprogramját és 2023. évi stabilitási programját, összhangban az 1466/97/EK rendelet 4. cikkének (1) bekezdésével. A kapcsolódási pontok figyelembevételére érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor. Az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban a 2023. évi nemzeti reformprogram a Belgium által a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása terén elért eredményekről készített féléves jelentést is tükrözi.
- (11) A Bizottság 2023. május 24-én közzétette a Belgiumra vonatkozó 2023. évi országjelentést¹⁰. Ebben értékelt Belgium eredményeit a Tanács által 2019 és 2022 között elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén, és áttekintette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Belgium általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján az országjelentés hiányosságokat tárt fel a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívásokkal kapcsolatban, valamint új és kialakulóban lévő kihívásokat azonosított. A jelentés értékelt továbbá a Belgium által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre és a

⁹ A Tanács végrehajtási határozata (2021. július 13.) Belgium helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról (ST 10161/21; ST 10161/21 ADD 1).

¹⁰ SWD(2023) 601 final.

szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért eredményeket.

- (12) Az Eurostat által hitelesített adatok¹¹ alapján Belgium GDP-arányos költségvetési hiánya a 2021. évi 5,5 %-ról 2022-ben 3,9 %-ra csökkent, míg a GDP-arányos államadósság a 2021. év végi 109,1 %-ról 2022 végére 105,1 %-ra mérséklődött. A Bizottság 2023. május 24-én az EUMSZ 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentést¹² adott ki, amelyben megvizsgálta Belgium költségvetési helyzetét, mivel a költségvetési hiány 2022-ben meghaladta a Szerződésben a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket. A jelentés megállapította, hogy a hiányra vonatkozó kritérium nem teljesült. 2023. március 8-i közleményével¹³ összhangban a Bizottság nem javasolta új túlzothiany-eljárás megindítását 2023 tavaszán, ugyanakkor jelezte, hogy azt fogja javasolni a Tanácsnak, hogy – a 2023. évi tényadatok alapján – 2024 tavaszán indítsa meg a hiányalapú túlzothiany-eljárásokat. Belgiumnak ezt figyelembe kell vennie 2023. évi költségvetésének végrehajtása és a 2024. évi költségvetés-terv-javaslat elkészítése során.
- (13) Az államháztartási egyenlegre hatást gyakorolnak az energiaár-emelkedés gazdasági és társadalmi hatásainak enyhítése céljából bevezetett költségvetési intézkedések. 2022-ben az ilyen bevételecsökkentő intézkedések közé tartozott a benzinre kivetett jövedéki adó csökkentése, valamint a lakossági villamosenergia- és gázszerződésekre vonatkozó héacsökkentés; míg az ilyen kiadásnövelő intézkedések közé tartozott a kiszolgáltatók helyzetben lévő háztartások által az energiatermékekért fizetendő szociális tarifa hatókörének kiterjesztése, a háztartásoknak közvetlenül a gáz- és villamosenergia-számláikon keresztül nyújtott átfogó jövedelemtranszfer (az ún. energiacsomag), a célzott egyösszegű transzferek rendszere (a fűtőolajat, propánt, butánt vagy pellet tüzelőanyagot használó háztartások számára), valamint a növekvő energiaköltségekkel szembesülő vállalkozásokat segítő közvetlen támogatások rendszere. Ezen intézkedések költségét részben ellensúlyozták az energiatermelők és -szolgáltatók rendkívüli nyereségére kivetett új adók, nevezetesen a villamosenergia- és az olajipari ágazat szereplőire kivetett adók. A Bizottság szerint az említett intézkedések nettó költségvetési terhe 2022-ben a GDP 0,9 %-ára tehető. Az államháztartási egyenlegre ugyancsak hatást gyakorolt a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek ideiglenes védelmének költségvetési terhe, amely 2022-ben a GDP 0,1 %-ára becsülhető. Ugyanakkor a Covid19-hez kapcsolódó ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések GDP-arányos becsült költsége a 2021. évi 3 %-ról 2022-ben 0,5 %-ra csökkent.
- (14) 2021. június 18-án a Tanács azt az ajánlást¹⁴ fogalmazta meg Belgium részére, hogy 2022-ben fordítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt a helyreállítást támogató további beruházások finanszírozására, egyúttal folytasson prudens költségvetési politikát. Belgiumnak továbbá ajánlatos megőriznie a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét.

¹¹ Eurostat – Euromutatók, 47/2023, 2023.4.21.

¹² COM(2023) 631 final, 2023.5.24.

¹³ COM(2023) 141 final, 2023.3.8.

¹⁴ A Tanács ajánlása (2021. június 18.) amelyben véleményezi Belgium 2021. évi stabilitási programját (HL C 304., 2021.7.29., 5. o.).

- (15) A Bizottság becslései szerint a költségvetési irányvonal¹⁵ 2022-ben támogató volt, és a GDP –2 %-ának felelt meg. Belgium a Tanács ajánlásával összhangban továbbra is támogatta a helyreállítást a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozandó beruházások révén. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós forrásokból finanszírozott kiadások 2022-ben a GDP 0,2 %-át tették ki (és 2021-ben szintén a GDP 0,2 %-át). A nemzeti finanszírozású beruházások semleges hatást gyakoroltak a költségvetési irányvonalra¹⁶. Belgium tehát a Tanács ajánlásával összhangban fenntartotta a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Ugyanakkor a nemzeti finanszírozású (az új bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások emelkedése 1,9 százalékpontos expanzív hatást gyakorolt a költségvetési irányvonalra.

Ez a jelentős expanzív hatás magában foglalta a magasabb energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak mérséklésére irányuló fiskális politikai intézkedések addicionális hatását (a GDP 0,8 %-át kitevő nettó költségvetési többletteleher 2021-hez képest), valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek nyújtott ideiglenes védelem költségeit (a GDP 0,1 %-a). Ugyanakkor a folyó kiadások emelkedése is hozzájárult a nettó elsődleges folyó kiadások növekedéséhez, amelyet különösen a szociális juttatások és a közszféra béreinek automatikus indexálása, valamint egyéb strukturálisan növekvő (különösen a népesség elöregedéséhez kapcsolódó) folyó kiadások idéztek elő. A nemzeti finanszírozású folyó kiadások jelentős expanzív hatása így csak részben magyarázható az energiaár-emelkedés gazdasági és társadalmi hatásainak kezelését célzó intézkedésekkel, valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek nyújtott ideiglenes védelem költségeivel. Belgium tehát nem korlátozta kellő mértékben a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését.

- (16) A stabilitási program költségvetési előrejelzéseit alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv a 2023. év és az azt követő időszak tekintetében realisztikus. A kormány előrejelzése szerint a reál-GDP 2023-ban 1 %-kal, 2024-ben pedig 1,7 %-kal nő. Összehasonlításképpen: a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése 2023-ban 1,2 %-os, 2024-ben pedig 1,4 %-os reál-GDP-növekedéssel számol.
- (17) A 2023. évi stabilitási program szerint a kormány arra számít, hogy 2023-ban a GDP-arányos államháztartási hiány 5,1 %-ra nő. A 2023-as növekedés főként az állandó folyó kiadások növekedését (különösen a szociális juttatások és a közszféra béreinek automatikus indexálásával, valamint a népesség elöregedésével összefüggésben), a vállalatok társadalombiztosítási járulékainak 2023 első felében történt átmeneti csökkentésének költségvetési hatását, valamint a lakóingatlanokban igénybe vett energiatermékek adóztatásának hiánynövelő reformját tükrözi. A stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság a 2022 végi 105,1 %-ról 2023 végére várhatóan 106,7 %-ra emelkedik. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése 2023-ban a GDP 5 %-ának megfelelő költségvetési hiánnyal számol. Ez összhangban van a stabilitási

¹⁵ A költségvetési irányvonal a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket figyelmen kívül hagyva, de a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós forrásokból finanszírozott kiadások figyelembevételével számított elsődleges kiadások (diszkrecionális bevételi intézkedések nélküli) változásának középtávú potenciális növekedéshez viszonyított arányával mérhető. További részletekért lásd a költségvetési statisztikai táblázatokban szereplő 1. háttérmagyarázatot.

¹⁶ Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások GDP-arányosan 0 százalékpontos semleges hatást gyakoroltak.

program hiány-előrejelzésével. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése kicsivel alacsonyabb, 106 %-os GDP-arányos államadósságot vetít előre 2023 végére. A különbség a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzésében prognosztizált, némileg nagyobb nominális GDP-növekedésnek tudható be.

- (18) A 2023. évi államháztartási egyenlegre várhatóan továbbra is hatást gyakorolnak a megemelkedett energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak mérséklése céljából hozott költségvetési intézkedések. Ezek közé tartozik egyes 2022-ben hozott intézkedések meghosszabbítása, mindenekelőtt a benzinre kivetett jövedéki adó csökkentésének, valamint a lakossági villamosenergia- és gázszolgáltatásokra alkalmazandó hűtési csökkenésének meghosszabbítása, a kiszolgáltatók által az energiatermékekért fizetendő szociális tarifa hatókörének kiterjesztése, a háztartásoknak közvetlenül a gáz- és villamosenergia-számláikon keresztül nyújtott átfogó jövedelemtranszfer (az ún. energiacsomag), a célzott egyösszegű transzferek rendszere (a fűtési célra nem földgázt vagy villamos energiát használó háztartások számára), valamint a növekvő energiaköltségekkel szembesülő vállalkozásokat segítő közvetlen támogatások rendszere.

Ezen intézkedések költségét továbbra is részben ellensúlyozzák az energiaszolgáltatók rendkívüli nyereségére kivetett adók, nevezetesen a villamosenergia- és olajágazatra kivetett, 2022 óta érvényben lévő adók, valamint a nemzetközi gázhálózat-üzemeltetőre (Fluxys) 2023-ban kivetett adó. E bevételeket figyelembe véve a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint a támogatási intézkedések nettó költségvetési terhe 2023-ban a GDP 0,4 %-ának felel meg¹⁷.

Úgy tűnik, hogy a 2023-as intézkedések zöme nem a legkiszolgáltatóbb helyzetben lévő háztartásokat vagy vállalkozásokat célozza, ugyanakkor számos intézkedés megőrzi az energiakereslet csökkentésére és az energiahatékonyság növelésére irányuló árjelzést. Ennek következtében a 2023-ra vonatkozó költségvetési ajánlásnak való megfelelés értékelése során figyelembe veendő célzott támogatási intézkedések összege a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint 2023-ban a GDP 0,1 %-át teszi ki (szemben a 2022. évi 0,2 %-kal). A lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek ideiglenes védelmének költségvetési terhe az előrejelzések szerint 2022-höz viszonyítva változatlan marad. Végezetül a 2023. évi államháztartási egyenleget a várakozások szerint javítani fogja a Covid19 kapcsán bevezetett, a GDP 0,5 %-át kitevő ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések fokozatos megszüntetése.

- (19) A Tanács 2022. július 12-én azt ajánlotta¹⁸, hogy Belgium 2023-ban biztosítson prudens költségvetési politikát, különösen azáltal, hogy a tagállami finanszírozású elsődleges folyó kiadás növekedését a potenciális kibocsátás középtávú növekedése alatt tartja¹⁹, figyelembe véve az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknél nyújtott ideiglenes és célzott támogatás fenntartását. Belgiumnak ugyanakkor készen kell állnia arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. Belgium részére azt az ajánlást is megfogalmazták, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós források felhasználásával fokozza a zöld és digitális átállásra, illetve a

¹⁷ Az adatok az említett intézkedések éves költségvetési terhének szintjét mutatják, beleértve a folyó bevételeket és kiadásokat, valamint – adott esetben – a tőkekiadási intézkedéseket is.

¹⁸ A Tanács ajánlása (2022. július 12.) Belgium nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Belgium 2022. évi stabilitási programját (HL C 334., 2022.9.1., 9. o.).

¹⁹ A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése alapján Belgium esetében a potenciális kibocsátás középtávú (tízéves átlagos) növekedése nominális értéken 5,4 %-ra tehető.

REPowerEU kezdeményezés figyelembevételével az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat.

- (20) A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint 2023-ban a költségvetési irányvonal – magas inflációs környezetben – expanzív lesz (a GDP $-1,1\%$ -a). A költségvetési irányvonal 2022-ben is expanzív volt (a GDP -2% -a). A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023-as növekedése az előrejelzések szerint a GDP $0,7\%$ -ának megfelelő expanzív hatást gyakorol a költségvetési irányvonalra. A kiadásoknál figyelembe vették, hogy az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak nyújtott célzott támogatási intézkedések költsége a GDP $0,1\%$ -ával csökken.

A nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások középtávú potenciális kibocsátásnövekedést meghaladó növekedése tehát nem az energiaárak emelkedésének leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknél nyújtott célzott támogatásnak tudható be. A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások expanzív növekedése a közsférabeli bérek és a szociális juttatások (indexálás miatti) tartós növekedésének, a népesség elöregedése miatt strukturálisan emelkedő folyó kiadásoknak, a háztartások energiaszerződéseire vonatkozó adószabályok reformjának, valamint a munkáltatók által fizetendő társadalombiztosítási járulékok 2023 első felében bekövetkezett átmeneti csökkentésének is betudható. Következésképpen a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások előre jelzett növekedése nincs összhangban a Tanács ajánlásával.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós forrásokból finanszírozott kiadások 2023-ban várhatóan a GDP $0,3\%$ -át teszik ki, míg a nemzeti finanszírozású beruházások az előrejelzések szerint $0,1$ százalékpontos expanzív hatást gyakorolnak a költségvetési irányvonalra²⁰. Belgium tehát addicionális beruházásokat kíván finanszírozni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós forrásokból, és terve szerint fenn fogja tartani a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Belgium a zöld és digitális átállásra, valamint az energiabiztonságra irányuló közberuházások – például az épületek felújítására, a fenntartható mobilitásra és az energiaágazat dekarbonizációjára irányuló beruházási projektek –, valamint a digitális átállás felgyorsítását célzó kulcsfontosságú beruházások (többek között a közigazgatás digitalizálása, a digitális befogadás előmozdítása és a kiberbiztonság megerősítése) finanszírozását tervezi a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós forrásokból származó források felhasználásával.

- (21) A stabilitási program szerint a költségvetési hiány 2024-ben várhatóan a GDP $4,2\%$ -ára csökken. A 2024-es csökkenés az emelkedő energiaárakkal összefüggésben hozott ideiglenes támogatási intézkedések visszavonását is tükrözi. A program azzal számol, hogy a GDP-arányos államadósság 2024 végére $107,1\%$ -ra emelkedik. Az előrejelzés zárónapján ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése 2024-ben a GDP $4,7\%$ -ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít. Ez magasabb a programban előre jelzett hiánynál, főként a programban még nem részletezett (ezért a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzésében figyelembe nem vett), a GDP $0,2\%$ -át kitevő hiánycsökkentő intézkedések miatt, valamint az államháztartási

²⁰ Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások az előrejelzések szerint GDP-arányosan $0,1$ százalékpontos expanzív hatást gyakorolnak.

bevételekre, különösen a társasági adóból származó bevételre vonatkozó kevésbé kedvező előrejelzés miatt. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése hasonló, 107,3 %-os GDP-arányos államadósságot vetít előre 2024 végére.

- (22) A stabilitási program azzal számol, hogy 2024-ben az összes energiatámogatási intézkedést fokozatosan kivezetik. A Bizottság jelenleg szintén azt valószínűsíti, hogy 2024-ben az energiatámogatási intézkedéseket teljesen megszüntetik. Ez azon a feltételezésen alapul, hogy az energiaárak nem fognak újra megemelkedni.
- (23) Az 1466/97/EK tanácsi rendelet értelmében a középtávú költségvetési célkitűzés teljesítése érdekében a strukturális költségvetési egyenlegre vonatkozó megfelelő éves javulást kell elérni, a GDP 0,5 %-át véve viszonyítási alapul²¹. Figyelembe véve a költségvetés fenntarthatóságával kapcsolatos megfontolásokat²², valamint azt, hogy a hiányt a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alá kell csökkenteni, helyénvaló lenne 2024-ben legalább a GDP 0,7 %-ának megfelelő mértékben javítani a strukturális egyenleget. E javulás biztosítása érdekében a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások²³ növekedése 2024-ben nem haladhatja meg a 2 %-ot, amint azt ez az ajánlás is tükrözi.

Ugyanakkor a fennmaradó (a Bizottság jelenlegi becslése szerint 2023-ban a GDP 0,4 %-ának megfelelő) energiatámogatási intézkedéseket fokozatosan meg kell szüntetni, az energiapiaci fejleményekhez igazodva és a legkevésbé célzott intézkedésekkel kezdve, majd az ebből eredő megtakarításokat a költségvetési hiány csökkentésére kell felhasználni.

Emellett a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges folyó kiadások 2023. évi növekedése nincs összhangban a Tanács ajánlásával. Ha ez megerősítést nyer, helyénvaló lenne 2024-ben visszafogni a nettó elsődleges kiadások növekedését.

- (24) A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások változatlan politika mellett 2024-ben 2,7 %-kal fognak emelkedni, ami meghaladja az ajánlott mértéket.
- (25) A program szerint az állami beruházások GDP-arányosan a 2023. évi 2,9 %-ról 2024-ben 3,1 %-ra nőnek. A magasabb beruházási szint a nemzeti finanszírozású beruházások és az EU által – nevezetesen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből – finanszírozott beruházások magasabb szintjét tükrözi. A program olyan reformokat és beruházásokat említ, amelyek várhatóan hozzájárulnak a költségvetés fenntarthatóságához, valamint a fenntartható és inkluzív növekedéshez. Ezek közé tartozik az adórendszer és szociális ellátórendszer költségvetési reformjára irányuló projekt, amelynek célja a foglalkoztatás és a gazdasági tevékenység fellendítése és ezáltal az államháztartás fenntarthatóságának előmozdítása, valamint a

²¹ Vö. az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkével, amely szintén a GDP több mint 0,5 %-át kitevő kiigazítást ír elő azon tagállamok esetében, amelyek a GDP 60 %-a feletti adósságszinttel vagy kifejezett adósságfenntarthatósági kockázattal rendelkeznek.

²² A Bizottság becslése szerint Belgiumnak évente átlagosan 1,0 százalékponttal kellene növelnie a GDP-arányos strukturális elsődleges egyenlegét ahhoz, hogy megalapozott adósságsökkentést érjen el, vagy biztosítsa, hogy az államadósság középtávon prudens szinten maradjon. Ez a becslés a Bizottság 2022. őszi előrejelzésén alapul. Kiindulópontja a 2024. évi költségvetési hiányra, illetve államadósságra vonatkozó, az energiatámogatási intézkedések 2024-es megszüntetését feltételező előrejelzés.

²³ A nettó elsődleges kiadás a diszkrecionális bevételi intézkedésektől megtisztított, a kamatkidadásokat és a konjunkturális munkanélküliségi kiadásokat figyelmen kívül hagyva számított nemzeti finanszírozású kiadás.

nyugdíjrendszer pénzügyi fenntarthatóságának javítását célzó (a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben előirányzott) nyugdíjreform. A terv emellett fokozni kívánja a közberuházások megerősítésére irányuló erőfeszítéseket a zöld és digitális átállás felgyorsítása érdekében, többek között a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása révén.

- (26) A stabilitási program a 2026-ig tartó középtávú költségvetési pályát vázolja fel. A program a költségvetési hiány csökkenését vetíti előre: 2025-ben a GDP 3,3 %-ára, 2026-ban pedig 2,9 %-ára. A költségvetési hiány tehát a tervek szerint 2026-ban a GDP 3 %-a alá csökken. A program szerint a GDP-arányos államadósság a 2024 végi 107,1 %-ról 2026 végére várhatóan 107,8 %-ra nő.
- (27) Belgium jelentős költségvetési fenntarthatósági kihívásokkal néz szembe. Ezek az államadósság magas szintjéhez, valamint ahhoz kapcsolódnak, hogy a lakosság életkorával összefüggő kiadások – tekintettel a népesség gyors elöregedésére – változatlan politika mellett várhatóan negatív hatást gyakorolnak az államháztartás kiadásaira. Az idősödésről szóló 2021. évi bizottsági jelentés előrejelzése szerint GDP-arányosan 2040-re 3,6 százalékponttal, 2070-re pedig 5,4 százalékponttal nőnek az idősödéssel kapcsolatos kiadások, főként a nyugdíjkiadások és a tartós ápolás-gondozásra fordított kiadások miatt. A nyugdíjkiadások az előrejelzések szerint 2019–2070-ben GDP-arányosan – az euroövezeti 0,1 százalékpontos átlaggal szemben – 3 százalékponttal nőnek. Belgium esetében az előrejelzett növekedés nagy része már 2040-re megvalósulni látszik, amikor a nyugdíjkiadások GDP-arányosan várhatóan 2,7 százalékponttal, a GDP 14,9 %-ára emelkednek. Belgium helyreállítási és rezilienciaépítési tervének része egy nyugdíjreform, amelynek célja e kihívás kezelésének elősegítése mellett például a rendszer társadalmi fenntarthatóságának javítása, annak ösztönzése, hogy a korai nyugdíjba vonulás feltételeit teljesítő munkavállalók továbbra is aktívak maradjanak a munkaerőpiacon, valamint a nyugdíjrendszerek közötti és az azokon belüli konvergencia fokozása. A tartós ápolás-gondozásra fordított közkiadások 2019-ben a GDP 2,2 %-át tették ki (az uniós átlag 1,7 %), emiatt Belgium az egyik olyan ország, ahol az EU-n belül a legmagasabbak a tartós ápolás-gondozásra fordított kiadások. 2070-re a tartós ápolás-gondozásra fordított kiadások az alapforgatókönyv szerint tovább emelkednek, a GDP 4,3 %-ára. Ezek a költségek azonban a legkedvezőtlenebb forgatókönyvek esetén a GDP 6,0 %-ára is emelkedhetnek²⁴. A bizonyítékok a bentlakásos gondozás túlzott mértékű igénybevételére, illetve arra engednek következtetni, hogy az idősök intézményi elhelyezésére szükségtelenül vagy idő előtt kerül sor. A rendelkezésre álló adatok arra utalnak, hogy a bentlakásos intézményekben szükségtelenül vagy legalábbis idő előtt elhelyezett idősök száma továbbra is magas, bár az elmúlt években csökkent. Az adatokból különösen az látszik, hogy a probléma Brüsszelben és Vallóniában különösen sok embert érintett. A különböző ápolási-gondozási megoldások költséghatékonyabb igénybevételét célzó – különösen a szükségtelen vagy idő előtti intézményi elhelyezés elkerülésére és késleltetésére irányuló – reformokat a tartós ápolás-gondozásért 2019 óta felelős szövetségi szervek elindították. Ugyanakkor nem fordítanak kellő figyelmet a költségvetés fenntarthatóságával kapcsolatos kihívás kezelésére.

²⁴ Európai Bizottság: „2021 Ageing Report” (2021. évi jelentés az idősödésről). A tartós ápolás-gondozásra fordított belga kiadások a költségkonvergencia-forgatókönyv és a költség-fedezeti konvergencia-forgatókönyv szerinti előrejelzések alapján elérik a GDP 6 %-át.

- (28) A közelmúltbeli reformok ellenére Belgiumban az adóék (társadalombiztosítási járulékok és a munkából származó jövedelem adóztatása) minden bérszinten jóval meghaladja az uniós átlagot, kivéve a nagyon alacsony keresetű (az átlag 50 %-át kereső) munkavállalókat, ami csökkentheti a munkavállalási kedvet. Néhány intézkedést vezettek be az alacsony keresetűek nettó jövedelmének növelése érdekében, például a munkaviszonyhoz kötött bónuszt (Flandriában), valamint a tartósan munkanélküli személyek számára biztosított vagy az interregionális mobilitáshoz kapcsolódó, munkaviszonyhoz kötött ellátást (szövetségi szinten). Ezek az intézkedések azonban tovább növelik a közepes jövedelemkategória alacsonyabb szintjén keresők magas marginális adókulcsát („adócsapda”), ami visszafoghatja az egész életen át tartó tanulásba történő beruházásokat, valamint növelheti a ledolgozott órák számát. A tartósan munkanélküli személyek esetében a munkanélküli ellátás időben korlátlan, és nem rászorultságon alapul. Emellett számos nem pénzügyi szociális ellátás kapcsolódik a kedvezményezett munkanélküliségi státuszához, ami az inaktív, munkanélküli helyzet fenntartására ösztönözhet, és elősegítheti az adócsapdák kialakulását. Az ellátási rendszer széles körű felülvizsgálata javítaná a munkavállalási ösztönzők átláthatóságát, és hatékonyabbá tehetné az aktivizálási politikákat.
- (29) Az adókiadások széles körű alkalmazása – részben a magas adókulcsok ellensúlyozására – nem hatékony, és bizonyos típusú díjazásokat és kiadásokat részesít előnyben. Ez gazdasági, társadalmi és környezeti torzulásokhoz vezet. Az olyan speciális rendszerek, mint az étkezési utalványok, a munkabajjárési támogatások vagy a túlórák miatti kifizetések forrásadó-mentessége, a K+F-munka és az éjszakai munka a költségvetés számára többletkiadást jelentenek, és nem bizonyultak hatékonyak. A személyi jövedelemadóból levonható egyes tételek (pl. szolgáltatási utalványok miatt) aránytalanul előnyösek a magas jövedelműek számára. Továbbra is léteznek ingatlanbefektetésekre vonatkozó adókedvezmények mind szövetségi szinten (a bérbeadásból származó jövedelmek szintje alatti telekkönyvi értékek, a kamat levonhatósága a nyaralóvásárlásra felvett hitelek esetében), mind regionális szinten (Vallóniában a „chèque-habitat” rendszer). Ezek torzítják a forrásallokációt, és adóügyi megfontolások alapján bizonyos típusú eszközökbe történő túlzott befektetéseket eredményezhetnek. Növekedett az adóügyi megfontolásokon alapuló, környezeti szempontból káros támogatások összege. A lakosság által felhasznált villamos energia és gáz heákulcsának csökkentése – amellett, hogy támogatást nyújt a háztartásoknak – hosszú távon továbbra is a fosszilis tüzelőanyagoknak kedvez, és akadályozza a további diverzifikációt és energiamegtakarítást. Az egyre nagyobb mértékű forgalmi torlódások és légszennyezési problémák fényében úgy tűnik, hogy a közlekedéssel és a környezetszennyezéssel kapcsolatos adókat még mindig nem alkalmazzák kellőképpen. Amennyiben – a kormány tervei szerint 2024-re – elfogadásra és bevezetésre kerül a szélesebb körű adóreform, várhatóan csökkennek a munkát terhelő adók és kisebb mértékűek lesznek a torzulások.
- (30) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. Belgium helyreállítási és rezilienciaépítési tervének végrehajtása folyamatban van, de növekszik a késedelem kockázata. Belgium még nem nyújtott be kifizetési kérelmet. A gyors és egyenletes végrehajtás érdekében hatékony irányításra lesz szükség. A tervet 2023-ban várhatóan módosítani fogják egyrészt egy REPowerEU-fejezettel történő kiegészítés, valamint annak figyelembevétele érdekében, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből járó

vissza nem térítendő támogatások maximumának aktualizálásából adódóan a Belgiumnak járó összeg csökken. Az új REPowerEU-fejezetnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervbe való gyors beillesztése lehetővé teszi a Belgium energiával és zöld átállással kapcsolatos stratégiai célkitűzéseit előmozdító további reformok és beruházások finanszírozását. Az (EU) 2021/241 rendelet 14. cikkének (6) bekezdésével összhangban Belgium 2023. március 31-én kifejezte azon szándékát, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében 1 024 900 000 EUR összegű további hiteltámogatást igényeljen. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv, valamint a terven túlmutató egyéb gazdaság- és foglalkoztatáspolitikák sikeres végrehajtásához változatlanul elengedhetetlen a helyi és regionális önkormányzatok, a szociális partnerek és más érdekelt felek szisztematikus és hatékony bevonása, és ezáltal a szakpolitikai stratégia iránti széles körű felelősségvállalás biztosítása.

- (31) A Bizottság 2022-ben jóváhagyta Belgium valamennyi kohéziós politikai programozási dokumentumát, kivéve a Brüsszel fővárosi régióknak az Európai Regionális Fejlesztési Alapból nyújtott támogatásokra vonatkozó dokumentumot, amelyet 2023-ban fogadtak el. A kohéziós politikai programoknak a REPowerEU-fejezettel kiegészült helyreállítási és rezilienciaépítési tervvel együtt és azzal szinergiában történő gyors végrehajtása kulcsfontosságú a zöld és digitális átállás megvalósításához, a gazdasági és társadalmi reziliencia növeléséhez, valamint a kiegyensúlyozott területfejlesztéshez Belgiumban.
- (32) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv által kezelt gazdasági és társadalmi kihívásokon felül Belgium számos további kihívással szembesül a munkaerőpiac, az oktatási rendszer, az energiapolitika és a zöld átállás kapcsán. A betöltetlen álláshelyek aránya Belgiumban jelenleg az egyik legmagasabb az EU-ban, és a munkavállalók számára egyre nehezebb a megfelelő készségekkel rendelkező munkavállalók alkalmazása. A munkaerőpiaci részvétel regionális különbségei azonban jelentősek. A munkaerőhiány mind az alacsony, mind a magas képzettséget igénylő foglalkozások körében magas, és számos ágazatban hiány mutatkozik, beleértve az információs és kommunikációs technológiákat, a szabad foglalkozású, műszaki és tudományos munkaköröket, a vendéglátást és az egészségügyet. A természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén végzettek száma, különösen a nők körében továbbra is alacsony, és arányuk a felsorolt területekre vonatkozó cselekvési tervek ellenére is csak lassan növekszik. A készségkereslet és -kínálat közötti eltérés a felnőttoktatásban való alacsony részvétellel is magyarázható. A jelenlegi ösztönzőkkel nem feltétlenül érhető el, hogy a felnőttoktatásban részt vegyenek az alacsony képzettségűek, akik számára a továbbképzés jobb foglalkoztatási lehetőségeket kínálhatna. A szakemberhiány csökkentéséhez, valamint a munkaerőpiaci integráció és a munkaerő-átcsoportosítás előmozdításához elengedhetetlenek a változó munkaerőpiaci igényekhez igazodó, magas színvonalú oktatási és képzési rendszerek, valamint a célzott továbbképzési és átképzési intézkedések. A munkaerőhiány és a készségkereslet és -kínálat közötti eltérések problémájának kezelése kulcsfontosságú eszköz a digitális transzformáció elősegítéséhez és a zöld átállás lehetővé tételéhez, valamint a foglalkoztatásra és a készségekre vonatkozó, 2030-as kiemelt uniós célok eléréséhez.
- (33) A hatékonyabb és célzottabb aktivizálási intézkedések mellett, hogy mérséklék a munkavállalás ellen ható, adó- és ellátórendszerbeli tényezőket, hozzájárulhatnak a jelentős kiaknázatlan munkaerő-potenciál felszabadításához, és enyhíthetik a növekvő munkaerő- és szakemberhiányt. A hátrányos helyzetű csoportok, például az alacsony iskolai végzettségűek, a migráns háttérrel rendelkezők vagy a fogyatékkal élők

kevésbé integrálódtak a munkaerőpiacra. A munkanélküliségből vagy inaktivitásból a foglalkoztatásba való átmenet átlagosan alacsony szintű. Ez arra utal, hogy még mindig van lehetőség az aktív munkaerőpiaci politikák hatékonyságának javítására, különösen az álláskeresőknél többféle akadállyal szembesülő álláskeresőknél szisztematikusabb értékelése, és számukra integrált lehetőségek biztosítása révén. A foglalkoztatási ráta további növeléséhez olyan szakpolitikákra is szükség lesz, amelyek elősegítik azon munkavállalók újbóli beilleszkedését, akik – különösen a kiégés és a depresszió miatt (az esetek 25 %-a) – tartósan betegszabadságon vannak, és létszámuk jelenleg jóval meghaladja a munkanélküliek számát.

- (34) Ami a munkaerőhiányt és a készségkereslet és -kínálat közötti eltéréseket illeti, az oktatási rendszerek teljesítményével, inkluzivitásával és méltányosságával kapcsolatban merülnek fel aggályok, többek között az oktatásra fordított magas közkiadások fényében. Az oktatási eredmények közötti szakadék, amely az egyik legnagyobb az EU-ban, szorosan összefügg a diákok társadalmi-gazdasági és migráns háttérével, és egyenlőtlenségekhez vezet az oktatásban. Kulcsfontosságú lesz a szakképzés munkaerőpiaci relevanciájának és vonzerejének növelése. A tanári szakmának a pedagógusképzés javítása és folyamatos szakmai továbbképzés, valamint rugalmasabb és vonzóbb karrierlehetőségek kialakítása révén történő megerősítése hozzájárulna ahhoz, hogy a szakképzett tanárok körében jelenleg egyre növekvő, a meglévő oktatási egyenlőtlenségek további növekedésének veszélyével járó hiány mérséklődjön. A tanári szakma megerősítésére a közelmúltban vagy történetek már lépések vagy terveznek ilyeneket. Alapvető fontosságú ezen intézkedések végrehajtásának folytatása és nyomon követése, valamint a hatásuk vizsgálata.
- (35) Belgium bruttó belföldi energiafogyasztásának mintegy 70 %-át fosszilis tüzelőanyagok behozatala fedezi. 2021-ben Belgium energiaszerkezetében az olaj aránya 45 %, a földgázé pedig 23 % volt. Belgium földgázfogyasztása a 2022 augusztusa és 2023 márciusa közötti időszakban 15 %-kal csökkent az előző öt év azonos időszakának átlagos gázfogyasztásához képest, ami megfelelt a 15 %-os csökkentési célnak. Belgium további erőfeszítéseket tehetne a gázkereslet 2024. március 31-ig történő ideiglenes csökkentése érdekében²⁵. 2021-ben a megújuló energia a végső energiafogyasztásnak csupán 13 %-át tette ki. Az ambiciózusabb uniós célkitűzések követése érdekében Belgiumnak 2030-ig jelentősen növelnie kell a megújuló energiára vonatkozó, jelenleg 17,5 %-os, a Bizottság 2020. évi értékelése szerint nem ambiciózus célkitűzését. Az atomenergia alkalmazásának tervezett csökkentése és a villamosenergia-kereslet várható növekedésének kielégítése érdekében jelentősen növelni kell az energiahatékonyságot és a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia részarányát. A szárazföldi szélenergia-projektek fejlesztését és a villamosenergia-hálózat ehhez kapcsolódó bővítését azonban még mindig súlyosan hátráltatja a projektek alacsony szintű társadalmi elfogadottsága, valamint az engedélyezési eljárásokban tapasztalható jelentős késedelmek, amelyek mindenekelőtt az ismétlődő és hosszadalmas fellebbezési eljárásnak tudhatók be. További lépésekkel felgyorsítható a szárazföldi szélenergia-telepítés és a kapcsolódó hálózatmegerősítés. A területrendezés, valamint a szélenergia repülőterektől, radaroktól és katonai övezetektől való távolságára vonatkozó minimumszabályok felülvizsgálata több teret szabadíthat fel a szélenergia számára. Ezenkívül az engedélyezést meg lehetne könnyíteni azáltal, hogy a szélenergia- és hálózati infrastrukturális projekteket kiemelkedően fontos közérdeknek

²⁵

[A Tanács \(EU\) 2022/1369 rendelete](#) és a Tanács (EU) 2023/706 rendelete

tekintik, és gyorsabban dolgozzák fel a fellebbezéseket. Az önkormányzatok és a polgárok megújulóenergia-termelési projektekben való részvétele növelheti a helyi elfogadottságot. A tetőre szerelt napenergia-panelek bővítését (kis és nagy teljesítményű berendezések) tovább lehetne ösztönözni olyan reformok elfogadásával, amelyek kötelező érvényű követelményeket írnak elő a nagy köz- és kereskedelmi épületekre vonatkozóan, a bérbeadókat a napenergia-panelek telepítésére ösztönzik, és megteremtik az energiamegosztást elősegítő jogi kereteket. Emellett elő lehetne mozdítani az energia-önellátást és a keresleti oldal rugalmasságát. Integráltabb és következetesebb tízéves villamosenergia-hálózati beruházási tervek proaktív kidolgozásával elkerülhető lenne az új szélenergia-projektek (és más megújuló energiaforrások) és a végfelhasználók (hőszivattyúk, elektromos autók töltőállomásai) összekapcsolásának késedelme, és előre lehetne jelezni az ipari villamosenergia-fogyasztás várható hirtelen növekedését.

- (36) Az energetikai, az ipari, az építőipari és a közlekedési ágazatban az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére irányuló további szakpolitikai reformok és újabb beruházások elősegítenék, hogy csökkenjen Belgiumnak a fosszilis tüzelőanyagok behozatalától való általános függősége. Az iparban az energiahatékonyság növelését az önkéntes megállapodások rendszerének javításával, a fosszilis tüzelőanyagok legnagyobb felhasználóra vonatkozó energiamegtakarítási és dekarbonizációs tervek bevezetésével, a villamosítás és az ipari hőszivattyúk bevezetésének ösztönzésével, valamint a körforgásos termelési módszerek további integrálásával lehetne ösztönözni. Belgiumban fennáll annak kockázata, hogy nem sikerül elérni a 2030-ra kitűzött felújítási és energiahatékonysági célkitűzéseket. Az épületek fosszilis tüzelőanyag-fogyasztásának csökkentése még mindig jelentős kihívást jelent. Ezért fokozni kell az energetikai felújításokra irányuló jelenlegi beruházási erőfeszítéseket, és ki kell egészíteni olyan szakpolitikai reformokkal, mint a fosszilis tüzelőanyagok új épületekben való használatának tilalma, a kötelező energiahatékonysági felújítások elrendelése, a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló fűtés fokozatos megszüntetése, továbbá az alacsony szén-dioxid-kibocsátású fűtési megoldásokra, például a hőszivattyúkra, valamint a visszanyert és megújuló energiával működő hőhálózatokra irányuló ösztönzés felé történő elmozdulás. Ehhez kapcsolódóan az oktatást és a képzést az újonnan megjelenő releváns zöld műszaki készségekhez kell igazítani, valamint biztosítani kell, hogy elegendő számú, megfelelően képzett technikus és építőipari dolgozó álljon rendelkezésre. A közlekedés területén Belgiumban a kőolajfogyasztás nagy részét a személygépkocsi-használat magas aránya teszi ki. Az „aktív mobilitás” (például a kerékpározás, a megosztott mobilitás) és a tömegközlekedés használatának előmozdítása hozzájárulna ahhoz, hogy csökkenjen a személygépkocsik használata, és kisebbek legyenek az utak szűk keresztmetszetével kapcsolatos költségek. 2022-ben – különösen Flandriában és Brüsszelben – nagyobb méreteket öltött a kerékpározás, mint a munkába járás egyik módja, ami a kerékpáros infrastruktúrába való folyamatos beruházásoknak, promóciós kezdeményezéseknek és célzott ösztönzőknek volt köszönhető. A kerékpáros infrastruktúrába és a kerékpárosok közúti biztonságába történő beruházások révén azonban még mindig van lehetőség az aktív mobilitás e formájának további ösztönzésére. A tömegközlekedés használatát, amely a Covid19-válság után még nem állt helyre teljes mértékben, tovább lehetne ösztönözni az elővárosi és városközi szolgáltatások javításával, a flottafelújításba történő beruházásokkal és a nagyobb járatsűrűséggel.

- (37) A zöld átállás szempontjából kulcsfontosságú ágazatok és foglalkozások – többek között a nettó zéró technológiák gyártása, bevezetése és karbantartása – terén jelentkező munkaerő- és szakemberhiány miatt kialakuló szűk keresztmetszetek

hátráltatják a klímasemleges gazdaságra való átállást. A szakemberhiány csökkentéséhez, valamint a munkaerőpiaci integráció és a munkaerő-átcsoportosítás előmozdításához elengedhetetlenek a változó munkaerőpiaci igényekhez igazodó, magas színvonalú oktatási és képzési rendszerek, valamint a célzott továbbképzési és átképzési intézkedések. A kiaknázatlan munkaerő-kínálat hasznosítása érdekében ezeknek az intézkedéseknek hozzáférhetőnek kell lenniük, különösen a zöld átállás által leginkább érintett egyének, ágazatok és régiók számára. 2022-ben munkaerőhiányról számoltak be több olyan foglalkozás esetében, amelyekhez konkrét zöld készségekre vagy ismeretekre van szükség, ideértve az építőmérnöki munkát és az erőművek üzemeltetőit is.

- (38) A Bizottság értékelése fényében a Tanács megvizsgálta a 2023. évi stabilitási programot, és véleményét²⁶ az alábbi 1. ajánlás tükrözi.
- (39) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács azt ajánlotta az euroövezeti tagállamoknak, hogy – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik révén – hozzanak intézkedéseket annak érdekében, hogy i. megőrizzék az adósság fenntarthatóságát és 2023-ban tartózkodjanak az aggregált kereslet széles körű támogatásától; tegyék célzottabbá a magas energiaárak hatását enyhítő költségvetési intézkedéseket, és mérleeljék, hogy – az energiaárakra nehezedő nyomás csökkenésével – miként lehetne megfelelő módon leépíteni a támogatásokat; ii. tartsák fenn a zöld és digitális átállás támogatására irányuló közberuházások magas szintjét és ösztönözzék az ilyen célú magánberuházásokat; iii. támogassák a vásárlóerő csökkenését enyhítő bérfejlesztéseket, ugyanakkor korlátozzák az inflációra gyakorolt másodlagos hatásokat, javítsák tovább az aktív munkaerőpiaci intézkedéseket és lépjenek fel a szakemberhiány kezelése érdekében; iv. javítsák az üzleti környezetet és biztosítsák, hogy a vállalkozásoknak nyújtott energiatámogatás költséghatékony és ideiglenes legyen, az életképes vállalkozásokra irányuljon, és fenntartsa a zöld átállás ösztönzőit; valamint v. őrizze meg a makroszintű pénzügyi stabilitást és kövessék nyomon a kockázatok alakulását, egyúttal folytassák a bankunió kiteljesítésére irányuló munkát. Belgium esetében az 1., 2., 3. és 4. ajánlás hozzájárul az első, a második és a harmadik euroövezeti ajánlás végrehajtásához,

AJÁNLJA, hogy Belgium 2023-ban és 2024-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. 2023 végére szüntesse meg a hatályban lévő energiatámogatási intézkedéseket, és a kapcsolódó megtakarításokat fordítsa az államháztartási hiány csökkentésére. Amennyiben az energiaárak újbóli emelkedése támogatási intézkedéseket tesz szükségessé, biztosítsa, hogy ezek célzottan a kiszolgáltatók helyzetben lévő háztartások és vállalkozások védelmére irányuljanak, beleférjenek a költségvetési keretbe, és megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket.

Kövessen prudens költségvetési politikát, különösen azáltal, hogy a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások nominális növekedését 2024-ben legfeljebb 2 %-ra korlátozza.

Őrizze meg a nemzeti finanszírozású közberuházások szintjét, és biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő

²⁶

Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése és 9. cikkének (2) bekezdése alapján.

támogatások és más uniós források hatékony felhasználását, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása érdekében.

A prudens középtávú költségvetési pozíció elérése érdekében a 2024 utáni időszakban is folytasson a fokozatos és fenntartható konszolidációra irányuló középtávú költségvetési stratégiát, és azt ötvözze a magasabb fenntartható növekedést elősegítő beruházásokkal és reformokkal.

Fokozza a tartós ápolás-gondozás hatékonyságának javítására irányuló erőfeszítéseket. Az adóterheknek a munkáról való elmozdítása, valamint az adó- és szociális ellátórendszer egyszerűsítése révén reformálja meg az adó-és szociális ellátórendszert a munkavállalás ellen ható tényezők csökkentése érdekében. Vizsgálja felül az adókiadásokat a gazdaságra, a társadalomra és a környezetre gyakorolt káros hatásuk csökkentése érdekében.

2. Biztosítsa a helyreállítási és rezilienciaépítési terv gyors és egyenletes végrehajtásához szükséges hatékony irányítási struktúrát. Haladéktalanul véglegesítse a REPowerEU-fejezetet, hogy mielőbb megkezdődhessen annak végrehajtása. Folytassa a kohéziós politikai programok gyors végrehajtását, közvetlenül kiegészítve a helyreállítási és rezilienciaépítési tervet, illetve szinergiát teremtve azzal.
3. Kezelje a munkaerőhiányt és a készségkereslet és -kínálat közötti eltéréseket, különösen a hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci integrációját célzó aktivizálási intézkedések megerősítése révén. Javítsa az oktatási és képzési rendszerek teljesítményét és méltányosságát, valamint folytassa a tanári szakma megerősítését célzó reformokat.
4. Csökkentse a fosszilis tüzelőanyagoktól való általános függést az épületek energiahatékonyságának nagyobb mértékű javításával, a fosszilis tüzelőanyagok épületekben való felhasználásának csökkentésével, az ipar dekarbonizációjának további ösztönzésével, valamint a tömegközlekedés és az aktív mobilitás használatának és kínálatának előmozdításával. Gyorsítsa fel a megújuló energiák és a kapcsolódó hálózati infrastruktúra kiépítését az engedélyezési eljárások további egyszerűsítésével, ideértve a fellebbezési eljárások időtartamának csökkentését is, valamint olyan jogi keretek elfogadásával, amelyek a megújulóenergia-létesítményekbe történő beruházások további fellendítését és az energiamegosztás megkönnyítését célozzák. Fokozza a zöld átálláshoz szükséges készségek biztosítására és megszerzésére irányuló szakpolitikai erőfeszítéseket.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*